

Ο ΑΦΗΓΗΤΗΣ ΚΑΙ Η ΑΦΗΓΗΣΗ

(τα σημαντικότερα εν συνόψει)

► Ετεροδιηγητικός και ομοδιηγητικός αφηγητής

– Ο αφηγητής ο οποίος δεν συμμετέχει καθόλου σε όσα αφηγείται, δηλαδή δεν είναι ένα από τα πρόσωπα του αφηγήματος, ονομάζεται **ετεροδιηγητικός αφηγητής**. Ο ετεροδιηγητικός αφηγητής χρησιμοποιεί πάντα το γ' πρόσωπο, γιατί αναφέρεται σε πράξεις άλλων (έτερος=άλλος) και όχι του εαυτού του, οπότε η αφήγησή του ονομάζεται **τριτοπρόσωπη αφήγηση**. Ο ετεροδιηγητικός αφηγητής ονομάζεται **παντογνώστης αφηγητής** (ή αφηγητής- θεός), όταν αναφέρεται σε γεγονότα και πράγματα τα οποία τα πρόσωπα του αφηγήματος δεν θα μπορούσαν να γνωρίζουν (π.χ. τι αισθανόταν κάποιο σιωπηλό μέλος μιας παρέας ή πού ήταν κάποιος όσο οι άλλοι τον αναζητούσαν).

– Ο αφηγητής ο οποίος συμμετέχει σε όσα αφηγείται, είναι δηλαδή ένα από τα πρόσωπα του αφηγήματος του και βλέπει τα πράγματα από "μέσα", ονομάζεται **ομοδιηγητικός αφηγητής**. Σε αυτή την περίπτωση, ο αφηγητής χρησιμοποιεί βασικά το α' πρόσωπο, γιατί αναφέρεται σε όσα ο ίδιος είδε, άκουσε, διαπίστωσε κλπ., οπότε έχουμε **πρωτοπρόσωπη αφήγηση**. Αυτό δεν σημαίνει, όμως, ότι καταργείται το γ' πρόσωπο από την αφήγησή του. Παράδειγμα: "*Φτάσαμε (α' πρόσωπο) στη θάλασσα και η Μαρία ενθουσιάστηκε (γ' πρόσωπο) από την ομορφιά του τοπίου, αλλά παρατήρησα (α' πρόσωπο) ότι οι υπόλοιποι έμειναν (γ' πρόσωπο) εντελώς αδιάφοροι...*".

► Αφηγηματικοί τρόποι

- Η απλή, η καθαρή **αφήγηση**, τριτοπρόσωπη ή πρωτοπρόσωπη.
- Ο **διάλογος** (δηλαδή ευθύς λόγος σε α' πρόσωπο), ο οποίος μπορεί να εναλλάσσεται με τα αφηγηματικά μέρη.
- Η **περιγραφή** προσώπων, πραγμάτων, τόπων, φαινομένων κλπ., η οποία μπορεί να παρεμβάλλεται στην καθαρή αφήγηση.
- Το **σχόλιο** του αφηγητή, το οποίο μπορεί να παρεμβάλλεται στην αφήγηση και αφορά σε αξιολόγηση πράξεων και χαρακτήρων, ανάλυση καταστάσεων, ερμηνεία γεγονότων κλπ.
- Ο **εσωτερικός μονόλογος**, με τον οποίο προβάλλεται ο εσωτερικός κόσμος (δηλαδή οι σκέψεις και τα συναισθήματα) ενός ήρωα σε α' πρόσωπο και σε παροντικό χρόνο. Όταν ο εσωτερικός κόσμος ενός ήρωα παρουσιάζεται σε γ' πρόσωπο, έχουμε **ελεύθερο πλάγιο λόγο**.

► Αφηγηματικές τεχνικές / Στοιχεία τεχνικής

- **Αναδρομή**: Όταν γίνεται μετάβαση σε γεγονότα τα οποία είχαν συμβεί παλαιότερα.
- **Πρόληψη**: Όταν γίνεται λόγος για γεγονότα τα οποία πρόκειται να ακολουθήσουν.
- **In medias res** (= στο μέσο των πραγμάτων): Όταν η αφήγηση αρχίζει από ένα κύριο σημείο της υπόθεσης και ύστερα παρουσιάζεται η εξέλιξη των γεγονότων έως εκείνο το σημείο.
- **Εγκιβωτισμός**: Όταν μια δευτερεύουσα αφήγηση ενσωματώνεται μέσα στην κύρια αφήγηση.
- **Παρέκβαση**: Όταν γίνεται μετάβαση σε ένα θέμα το οποίο δεν έχει άμεση σχέση με την υπόθεση.
- **Προϊδεασμός** (ή προσήμανση): Όταν ο αφηγητής κάνει νύξη για κάτι το οποίο θα συμβεί.
- **Προοικονομία**: Όταν ο αφηγητής ρυθμίζει τις προϋποθέσεις, ώστε αυτό το οποίο θα συμβεί, να συμβεί με τρόπο φυσικό και λογικό. Προσοχή: Δεν προαναγγέλλεται αυτό το οποίο θα συμβεί.
- **Επιβράδυνση**: Όταν ο αφηγητής καθυστερεί την εξέλιξη, ώστε να παραταθεί η αγωνία και να αυξηθεί το ενδιαφέρον του αναγνώστη.

*Άλλα στοιχεία τεχνικής: **Αστοχα ερωτήματα**, **αποστροφή**, **ειρωνεία** (επική, τραγική), **κλίμακα** (ή **νόμος**) **των τριών**, **παρομοίωση** (εκτεταμένη), κλπ.